

C/2024/3821

19.6.2024

Rezolucja Zgromadzenia Parlamentarnego Euronest w sprawie przyszłości polityki Partnerstwa Wschodniego w następstwie wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie: nowy kontekst bezpieczeństwa regionalnego, wewnętrzne i zewnętrzne wyzwania i możliwości, przyjęta dnia 20 marca 2024 r.

(C/2024/3821)

ZGROMADZENIE PARLAMENTARNE EURONEST,

1. uważa, że wojna napastnicza Rosji przeciwko Ukrainie ogniskuje wszystkie kwestie związane z sąsiedztwem Europy Wschodniej oraz zadecyduje o przyszłości Partnerstwa Wschodniego i krajów regionu;
2. z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie UE na rzecz zapewnienia suwerenności i integralności terytorialnej Ukrainy oraz udzielenia Ukrainie wsparcia politycznego, humanitarnego, gospodarczego, finansowego i wojskowego;
3. potępia w najostrejszych słowach kontynuowanie przez Rosję wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, a także udział w niej Białorusi; żąda, aby Federacja Rosyjska zaprzestała wszelkich działań wojskowych w Ukrainie oraz wycofała wszystkie siły zbrojne i sprzęt wojskowy z uznanego przez społeczność międzynarodową terytorium Ukrainy; potępia reżim Łukaszenki w Białorusi za jego aktywne wsparcie i pełny współudział w nieuzasadnionej wojnie napastniczej i zbrodniach wojennych przeciwko Ukrainie, a także za umożliwienie i wspieranie rosyjskiej agresji wojskowej oraz stosowania przez Rosję metod terrorystycznych; podkreśla, że jakkolwiek groźba lub użycie siły przeciwko jakimkolwiek państwu stanowi naruszenie Karty Narodów Zjednoczonych i zasad prawa międzynarodowego oraz stanowi zagrożenie dla demokracji i rozwoju gospodarczego, porządku międzynarodowego opartego na zasadach oraz reguł i mechanizmów bezpieczeństwa i współpracy w Europie; przypomina, że próby aneksji przez Rosję i nielegalna okupacja części terytoriów Gruzji i Ukrainy, a także nierozwiązany konflikt w regionie Nadniestrza w Republice Mołdawii oraz brak rozwiązania politycznego i trwałego pokoju między Armenią a Azerbejdżanem stanowią poważne zagrożenie dla regionu i całej Europy;
4. wzywa Federację Rosyjską do zaprzestania wojny napastniczej przeciwko Ukrainie i wyraża swoje poparcie dla ukraińskiej koncepcji pokojowej jako jedynej skutecznego i realistycznego planu przywrócenia kompleksowego, sprawiedliwego i trwałego pokoju w Ukrainie oraz bezpieczeństwa dla całego świata, a także zauważa, że koncepcja ta mogłaby zostać wykorzystana do osiągnięcia pokojowego rozwiązania innych przedłużających się konfliktów w tym regionie w oparciu o normy prawa międzynarodowego oraz cele i zasady Karty Narodów Zjednoczonych, w tym integralność terytorialną państw w granicach uznanych przez społeczność międzynarodową;
5. wzywa do uwolnienia wszystkich nielegalnie przemieszczonych, deportowanych i zatrzymanych obywateli Ukrainy (w tym dzieci) przetrzymywanych w Federacji Rosyjskiej oraz do ich bezpiecznego i swobodnego powrotu do Ukrainy;
6. potępia nielegalność nadchodzących wyborów prezydenckich w Autonomicznej Republice Krymu i mieście Sewastopol, a także na niektórych terytoriach obwodów donieckiego, ługańskiego, zaporoskiego i chersońskiego Ukrainy oraz zdecydowanie potępia przeprowadzanie jakichkolwiek wyborów na okupowanych terytoriach Ukrainy i uważa ich wyniki za nieważne;
7. wzywa Federację Rosyjską do wypełnienia swoich zobowiązań międzynarodowych, w szczególności do wdrożenia wynegocjowanego za pośrednictwem UE porozumienia o zawieszeniu broni z 12 sierpnia 2008 r., wycofania swoich sił z terytorium Gruzji, umożliwienia ustanowienia międzynarodowych porozumień dotyczących bezpieczeństwa oraz niezakłóconego dostępu międzynarodowych organizacji praw człowieka na miejscu, umożliwienia powrotu wszystkich osób wewnętrznie przesiedlonych i uchodźców, a także do przestrzegania podstawowych zasad prawa międzynarodowego oraz poszanowania suwerenności i integralności terytorialnej krajów sąsiadujących;

8. uważa, że dostosowując Partnerstwo do dzisiejszych realiów należy mieć na uwadze, że część jego członków wkacza w ramy akcesyjne stosunków z UE, odchodząc od podejścia sąsiedzkiego, jakie reprezentuje Partnerstwo Wschodnie;
9. uważa, że należy ponownie przemyśleć i zmodyfikować Partnerstwo Wschodnie, aby odzwierciedlić nowy status kraju kandydującego Ukrainy, Republiki Mołdawii i Gruzji oraz nieodłączne zmiany, jakie pociąga to za sobą w stosunkach między UE a tymi krajami Partnerstwa Wschodniego; podkreśla w tym kontekście, że przeprojektowanie Partnerstwa Wschodniego musi koncentrować się na różnej dynamice jego państw członkowskich i przyznawać pierwszeństwo tym państwom, które są otwarte na wartości i zasady UE;
10. podkreśla, że chociaż niektóre kraje Partnerstwa Wschodniego wkroczyły w nowe ramy stosunków z UE jako kraje kandydujące, nie powinno to oznaczać, że struktura Partnerstwa Wschodniego jest zbędna ani że UE może sobie pozwolić na ograniczenie swojego zaangażowania we wspieranie demokracji i praw człowieka w pozostałych krajach Partnerstwa Wschodniego;
11. podkreśla potrzebę rozważenia wielowymiarowego wpływu wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie; wzywa do tego, aby przy każdym przeglądzie ram Partnerstwa Wschodniego zachować jego dotychczasowe cele, ale zadbać o to, aby spełniały swoje zadania w kontekście zmieniającej się dynamiki jego członków, przy jednoczesnym priorytetowym traktowaniu tych, którzy szanują wartości i zasady UE;
12. wzywa do wzmocnienia wymiaru bezpieczeństwa Partnerstwa Wschodniego, ponieważ w kontekście bezpośrednich zagrożeń rosyjskich oraz obecności politycznej, gospodarczej i wojskowej Rosji wartości i zasady UE nie mogą być łatwo promowane przez państwa wschodniego sąsiedztwa;
13. wzywa kraje Partnerstwa Wschodniego, aby połączyły swoje wysiłki na rzecz wzmocnienia bezpieczeństwa narodowego i regionalnego oraz stabilności wewnętrznej z konkretnymi środkami pozwalającymi stawić czoła skutkom wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie, w szczególności przez poprawę zdolności obronnych, wzmocnienie więzi z partnerami w dziedzinie bezpieczeństwa, aktywne uczestnictwo w regionalnych inicjatywach na rzecz bezpieczeństwa oraz promowanie dialogu i pojednania w regionie;
14. podkreśla znaczenie promowania dialogu i współpracy regionalnej w ramach Partnerstwa Wschodniego przez inicjatywy mające na celu wzmocnienie pokoju, pojednania i zrównoważonego rozwoju w Europie Wschodniej, a także inicjatywy umożliwiające rozwiązanie zamrożonego konfliktu na lewym brzegu Dniestru w Mołdawii; wzywa Armenię i Azerbejdżan do jak najszybszego zakończenia procesu normalizacji ich wzajemnych stosunków, aby ustanowić stosunki między państwami w oparciu o normy i zasady prawa międzynarodowego, oparte przede wszystkim na wzajemnym uznaniu suwerenności i integralności terytorialnej;
15. z zadowoleniem przyjmuje decyzję rządu Armenii o zacieśnieniu stosunków z UE; wzywa instytucje UE do opracowania konkretnych propozycji dotyczących sposobu spełnienia europejskich aspiracji Armenii;
16. wzywa UE, aby zwiększyła odporność i zdolności operacyjne krajów Partnerstwa Wschodniego przez wykorzystanie różnorodnych narzędzi, w tym szkoleń i ćwiczeń, w celu zwiększenia zgodności z dorobkiem prawnym UE i unijnymi najlepszymi praktykami;
17. wzywa UE, aby zwiększyła pomoc i dostosowane do potrzeb wsparcie dla krajów Partnerstwa Wschodniego dzięki rozwijaniu zdolności w zakresie zarządzania ryzykiem morskim i ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi oraz zdolności do stawienia czoła zagrożeniom chemicznym, biologicznym, radiologicznym i jądrowym (CBRJ);

18. wyraża przekonanie, że rozszerzenie i konsolidacja współpracy między krajami Partnerstwa Wschodniego wzmocni odporność ich władz państwowych w zakresie zarządzania kryzysowego oraz że dalsze konsultacje w sprawie rozwoju zdolności, wraz z wymianą poglądów na temat skutków wdrożenia środka tymczasowej ochrony, pomogą lepiej zarządzać reagowaniem na sytuacje kryzysowe na szczeblu krajowym i regionalnym; podkreśla, że reformy demokratyczne mające na celu wzmocnienie praworządności oraz niezależności i odpowiedzialności instytucji w krajach Partnerstwa Wschodniego pozostają najskuteczniejszym sposobem wzmocnienia ich odporności;
19. podkreśla, że najpóźniej do rozpoczęcia kolejnego wieloletniego cyklu finansowego UE w 2028 r. kraje kandydujące do UE – Gruzja, Republika Mołdawii i Ukraina – przejdą z instrumentów finansowych Partnerstwa Wschodniego, tj. z Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy”, na przedakcesyjne instrumenty finansowe, tj. Instrument Pomocy Przedakcesyjnej; podkreśla znaczenie dobrze zorganizowanej transformacji umożliwiającej realizację odpowiednich projektów dwustronnych i wielostronnych, planowanych lub już realizowanych, w ramach Partnerstwa Wschodniego, w tym planu gospodarczego i inwestycyjnego Partnerstwa Wschodniego; wyraża także zainteresowanie wzmocnieniem zdolności instytucjonalnych i administracyjnych państw Partnerstwa Wschodniego, a także odpowiednią zmianą zasad wieloletnich ram finansowych na lata 2028–2034, tak aby zapewnić Gruzji, Republice Mołdawii i Ukrainie realną szansę na pełne wykorzystanie Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej;
20. wzywa kraje Partnerstwa Wschodniego, aby wzmocniły współpracę międzyinstytucjonalną i regionalną, a także współpracę operacyjną w ramach programów UE, takich jak Unijny Mechanizm Ochrony Ludności;
21. ponownie podkreśla swoje poparcie dla dalszych reform demokratycznych w regionie, a także dla głębszej integracji krajów Partnerstwa Wschodniego z UE przez warunkowe zwiększenie bezcłowych kontyngentów przywozowych, usunięcie barier w kontaktach międzyludzkich, obniżenie opłat roamingowych w telefonii komórkowej, rozszerzenie zasięgu jednolitego obszaru płatności w euro (SEPA) i poprawę łączności, w tym za pośrednictwem infrastruktury telekomunikacyjnej, transportowej i energetycznej; zauważa, że niezwykle istotne jest włączenie szerszego grona podmiotów społeczeństwa obywatelskiego w monitorowanie procesów reform;
22. podkreśla znaczenie stymulowania współpracy sektorowej w transporcie, energetyce i innych dziedzinach, w tym przez większe zaangażowanie w sieć połączeń czarnomorskich, biorąc pod uwagę, że niektóre kraje Partnerstwa Wschodniego mają lepszy strategiczny dostęp handlowy do Azji Środkowej;
23. wzywa UE do aktywnego zaangażowania się w proces pojednania między Baku a Erywaniem w celu zagwarantowania trwałego traktatu pokojowego możliwego do zaakceptowania przez obie strony; podkreśla nienaruszalność integralności terytorialnej oraz fakt, że każde naruszenie zawieszenia broni lub podżegająca wypowiedź przyczyniają się do pogorszenia warunków pojednania; wzywa UE, aby zwiększyła wysiłki na rzecz doprowadzenia do pojednania i zainicjowania trwałego porozumienia pokojowego między Azerbejdżanem a Armenią, respektującego integralność terytorialną obu krajów i prowadzącego do wzajemnie korzystnej współpracy między nimi w dziedzinie transportu, energii, turystyki, edukacji i w innych obszarach;
24. wzywa do silniejszego wsparcia białoruskich sił demokratycznych w walce z represyjnym i pozbawionym legitymacji reżimem Alaksandra Łukaszenki, aby zapewnić obywatelom tego kraju bezpieczne życie i dostatnią przyszłość; nalega, aby Komisja i państwa członkowskie zapewniły prawną alternatywę dla białoruskich paszportów tym obywatelom Białorusi, którzy nie mogą odnowić swoich dokumentów lub przedłużyć ich ważności bez powrotu do Białorusi, gdzie mogą być narażeni na niebezpieczeństwo ze strony bezprawnie ustanowionych władz; w świetle powyższego wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby uprościły procedury uzyskiwania wiz i dokumentów pobytowych dla osób uciekających z Białorusi z powodów politycznych, a także opracowały zasady i procedury postępowania w przypadkach bezpaństwowości;
25. stanowczo solidaryzuje się z narodem białoruskim i zdecydowanie potwierdza swoje niezachwiane poparcie dla aspiracji narodu białoruskiego do wyzwolonej, demokratycznej i suwerennej Białorusi jako integralnej części pokojowej i zamożnej Europy;

26. podkreśla potrzebę opracowania proaktywnych i spójnych strategii komunikacji publicznej i uczestnictwa, aby informować obywateli Mołdawii, Ukrainy i Gruzji o procesie akcesyjnym, przebiegu i harmonogramie, a także o obowiązkowych wartościach i zasadach UE po przystąpieniu, jak również umożliwić świadome debaty publiczne na temat wyzwań i możliwości związanych z członkostwem w UE;
27. wzywa kraje Partnerstwa Wschodniego, aby podwoiły wysiłki na rzecz zmniejszenia zależności od rosyjskich zasobów energetycznych przez zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych i dywersyfikację dostaw, co może odegrać ważną rolę we wzmocnieniu ich bezpieczeństwa energetycznego i redukcji emisji dwutlenku węgla;
28. ubolewa nad rosyjskimi atakami na ukraińską cywilną infrastrukturę energetyczną, a także przypadkami demontażu i wywozu urządzeń energetycznych do Rosji, w tym wyposażenia pochodzącego z obiektów wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych; zauważa, że energia ze źródeł odnawialnych i małe modułowe reaktory jądrowe należą do priorytetów kraju w jego wysiłkach na rzecz odbudowy;
29. wzywa do wzmocnienia więzi między obywatelami przez wymiany edukacyjne i programy kulturalne, ponieważ mogą one sprzyjać wzajemnemu zrozumieniu i solidarności między krajami Partnerstwa Wschodniego;
30. wzywa do zacieśnienia więzi między instytucjami państwowymi a obywatelami dzięki zwiększeniu przejrzystości i wzmocnieniu praworządności, edukując obywateli na temat zasad jej funkcjonowania;
31. wzywa UE do ścisłej współpracy z krajami Partnerstwa Wschodniego, aby wzmocnić wzajemną odporność w zakresie cyberbezpieczeństwa, identyfikować i eliminować podatności na cyberzagrożenia w infrastrukturze cyfrowej i fizycznej, tworzyć chronione kanały wymiany informacji oraz przeciwdziałać kampaniom dezinformacyjnym, nieprawdziwym informacjom, zagrożeniom cyberbezpieczeństwa i taktynom wojny hybrydowej stosowanym przez Rosję, grupy prorosyjskie i antyunijne oraz inne państwa lub podmioty trzecie;
32. podkreśla potrzebę zajęcia się dysproporcjami społeczno-gospodarczymi w krajach Partnerstwa Wschodniego przez skupienie się na zrównoważonym wzroście gospodarczym sprzyjającym włączeniu społecznemu, tworzeniu trwałych miejsc pracy, zwłaszcza dla młodych osób, oraz polityce opieki społecznej, zwłaszcza w regionach słabiej rozwiniętych; zaleca wzajemnie uzgodnione mechanizmy polityczne w celu zapobiegania drenażowi mózgow lub dumpingowi socjalnemu;
33. podkreśla znaczenie poprawy sytuacji kobiet, osób LGBTI i grup defaworyzowanych we wszystkich krajach Partnerstwa Wschodniego, zarówno pod względem poszanowania ich praw człowieka, jak i zwiększenia ich znaczącego udziału na wszystkich poziomach społeczeństwa;
34. podkreśla kluczową rolę reakcji UE na skutki wojny przeciwko Ukrainie przez zapewnienie płynności i mobilizację inwestycji niezbędnych do tego, by nie dopuścić do upadku gospodarki Ukrainy;
35. w dalszym ciągu niezachwianie wspiera wysiłki na rzecz wsparcia ukraińskiej gospodarki, co jest niezbędne dla jej zdolności do dalszego przeciwstawiania się rosyjskiej agresji i utrzymywania struktury gospodarczej Ukrainy;
36. z zadowoleniem przyjmuje działania partnerów UE mające na celu wspieranie zrównoważonych środowiskowo strategii politycznych, inicjatyw w zakresie energii odnawialnej i projektów dotyczących odporności na zmianę klimatu w celu promowania zielonej transformacji i zwalczania skutków zmiany klimatu w regionie; dostrzega znaczenie ułatwiania dostępu do finansowania, transferu technologii i wiedzy eksperckiej w celu promowania praktyk w zakresie zrównoważonego rozwoju; podkreśla, że wszystkie kraje Partnerstwa Wschodniego są sygnatariuszami porozumienia paryskiego oraz że dostosowanie do dorobku prawnego UE w dziedzinie środowiska ma kluczowe znaczenie dla krajów kandydujących do UE; uważa, że konieczne jest zapewnienie zachęt finansowych zarówno dla obywateli, jak i przedsiębiorstw, aby zachęcać do przejścia na czystą energię;

37. przypomina o znaczeniu promowania ekosystemów innowacji i transformacji cyfrowej przez wspieranie przedsiębiorstw typu start-up i MŚP, postępu technologicznego oraz infrastruktury cyfrowej w celu zwiększenia konkurencyjności gospodarczej w krajach Partnerstwa Wschodniego; zaleca ułatwianie współpracy transgranicznej w dziedzinie badań i rozwoju, aby zachęcić do wymiany wiedzy i doświadczenia w zakresie powstających technologii;
 38. wzywa społeczność międzynarodową do dalszego zapewniania i rozszerzania kluczowej pomocy, której Ukraina potrzebuje, aby wygrać wojnę, położyć kres rosyjskiemu terrorowi, zapewnić szybką i przejrzystą odbudowę Ukrainy oraz przywrócić trwały pokój w Europie.
-